

**ПРАТ «ВНЗ «МІЖРЕГІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ
УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ»**

**МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ
САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ
з дисципліни
«ОБГРУНТУВАННЯ ГОСПОДАРСЬКИХ РІШЕНЬ І
ОЦІНЮВАННЯ РИЗИКІВ»
(для бакалаврів)**

МАУП-2018

Підготовлено доктором економічних наук, *В.Є. Сафоновою*

Затверджено на засіданні кафедри економіки і управління підприємством
(протокол №2 від 20.09.2018)

*Схвалено Вченою радою Навчально-наукового Інституту менеджменту,
економіки та фінансів (протокол №9 від 22.10.2018р.)*

Сафонова В.Є. Методичні рекомендації щодо забезпечення самостійної роботи студентів з дисципліни «Обґрунтування господарських рішень і оцінювання ризиків» (для бакалаврів). – К.: МАУП, 2018. – 22 с.

Методичні рекомендації містять пояснювальну записку, питання для дискусій, теми рефератів, а також список літератури.

Міжрегіональна Академія
управління персоналом (МАУП),
2018

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Дисципліна «Обґрунтування господарських рішень і оцінювання ризиків» направлена на вивчення таких питань, як сутнісна характеристика господарських рішень, способи формалізації та реалізації господарських рішень, особливості їх прийняття, методичні основи розроблення та обґрунтування господарських рішень, зміст, мета та принципи економічного обґрунтування господарських рішень, невизначеність як першопричина ризику підприємницької діяльності, обґрунтування господарських рішень в умовах невизначеності та їх характеристика, теорія корисності в системі процесів прийняття рішень, підприємницькі ризики та їх вплив на прийняття господарських рішень і оцінювання, основні підходи щодо управління ризиком та ін.

Мета навчальної дисципліни — ознайомити слухачів з технологією прийняття рішень, основами сучасної економічної ризикології та на основі набутої систематизованої інформації сформуванню комплексну систему знань і практичних навичок щодо обґрунтування господарських рішень із різним ступенем невизначеності та ризику.

Найбільш складні питання винесено на розгляд і обговорення під час семінарських занять. Також велике значення в процесі вивчення та закріплення знань має самостійна робота студентів.

Самостійна робота студентів неодмінно передбачає:

- конспектування текстів лекцій; укладання; виконання практичних завдань;
- оперативне ознайомлення зі змінами нормативно-правової бази, сучасними літературними джерелами з питань обґрунтування господарських рішень та оцінювання ризиків;
- підготовку й виконання завдань до блочно-модульного контролю;
- підготовку доповіді за обраною темою (крім студентів-заочників);
- підготовку до підсумкового контролю (іспиту).

Після ознайомлення з тематичним планом та основними програмними питаннями дисципліни можна переходити до самостійного вивчення кожної теми.

Завдання методичних рекомендацій для самостійної роботи студентів з дисципліни «Обґрунтування господарських рішень і оцінювання ризиків» полягає в чіткій, цілеспрямованій допомозі студентам в організації самостійної підготовки до семінарських занять. Для ефективного засвоєння курсу студент, працюючи самостійно, має опрацювати не тільки основні, а й додаткові літературні джерела з тем курсу.

Оскільки семінарські заняття є основним видом практичних занять і ефективним засобом розвитку культури наукового мислення, їх метою є закріплення теоретичних знань, отриманих на лекції, застосування їх у сучасних економічних ситуаціях, намагання передбачити подальший розвиток.

Структура семінарського заняття:

- заслуховування матеріалів, підготовлених за планом заняття;
- дискусійне обговорення незрозумілих та важливих злободенних проблем;
- заслуховування фіксованих виступів.

Слід також бути готовим до написання рефератів. При цьому студент повинен навчитися вести пошук необхідної літератури в бібліотечних фондах МАУП, у мережі інтернет тощо.

ЗМІСТ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ З ДИСЦИПЛІНИ
«ОБГРУНТУВАННЯ ГОСПОДАРСЬКИХ РІШЕНЬ І ОЦІНЮВАННЯ
РИЗИКІВ»

Змістовий модуль 1. Господарські рішення в різних сферах підприємницької діяльності

Тема1: «Сутнісна характеристика господарських рішень»

1. Господарські рішення та їх види.
2. Способи формалізації та реалізації господарських рішень.
3. Якість та ефективність господарських рішень.

Теми фіксованих виступів

1. Роль господарських рішень у підвищенні ефективності функціонування суб'єктів економічної діяльності.
2. Методичні основи оцінювання ефективності ГР.
3. Напрями підвищення ефективності ГР.

Література [1 – 7; 8; 9; 11; 22]

Теми рефератів

1. Сутність господарських рішень: визначення, елементи, ознаки, цілі, проблеми, задачі розробки, прийняття та реалізації господарських рішень.
2. Теорія прийняття рішень: поняття «теорія прийняття рішень»; зміст, об'єкт, предмет, функції та задачі теорії прийняття рішень.
3. Види господарських рішень: об'єктивні причини класифікації, проблемні питання, класифікаційні ознаки, види господарських рішень.
4. Вимоги до господарських рішень: перелік (своєчасність розробки, прийняття і реалізації; наявність механізму реалізації; оптимальність; можливість реалізації; гнучкість; можливість контролю; інформативність; зрозумілість) та змістовна характеристика вимог до системи розробки, прийняття та реалізації господарських рішень.

Питання для самостійного вивчення

1. Що являє собою поняття «рішення»? Які існують трактування поняття «рішення»?
2. Яке з відомих трактувань, на вашу думку, найправильніше? Чому?
3. Роль господарських рішень у підвищенні ефективності функціонування суб'єктів економічної діяльності.
4. Життєвий цикл господарського рішення.
5. Організаційні фактори впливу на прийняття господарських рішень.

Питання для дискусій

1. Як впливають різні види рішень на ефективність функціонування підприємств?
2. Які ви знаєте види рішень, що залежать від індивідуальних рис осіб, котрі приймають рішення?
3. У чому полягає організаційна сутність прийнятих рішень?
4. Поясніть, коли рішення необхідно погоджувати всередині організації, а коли — ні, та наведіть відповідні приклади.
5. Обґрунтуйте, до якого виду можна віднести рішення щодо: купівлі акцій; купівлі державних казначейських зобов'язань; надання чергової відпустки працівникам; будівництва нового заводу; направлення працівника на підвищення кваліфікації; надання комерційного кредиту; розробки інвестиційного проекту і розробки інноваційного продукту.

Тема2: «Особливості прийняття рішень господарської діяльності»

1. Процес прийняття господарських рішень.
2. Основні моделі та засоби прийняття рішень.
3. Характер та умови прийняття господарських рішень.
4. Закони та закономірності, що впливають на прийняття рішень.

Теми фіксованих виступів

1. Проблеми процесу розроблення рішення.
2. Місце і роль творчості під час прийняття господарського рішення.
3. Психологічні аспекти прийняття рішень.
4. Моделі прийняття групових рішень.
5. Роль інформації в процесі прийняття рішень.

Література [1 – 7; 8-19; 24, 27, 28]

Теми рефератів

1. Господарське рішення як психологічний процес.
2. Взаємозв'язок господарського рішення з функціями управління.
3. Ієрархічний взаємозв'язок господарських рішень.
4. Системний підхід у розробці, прийнятті та реалізації господарських рішень.
5. Врахування особливостей інформаційного забезпечення в процесі прийняття господарських рішень.
6. Типові особливості господарських проблем.

Питання для самостійного вивчення

1. Форми розробки та реалізації господарських рішень: перелік та характеристика, найпоширеніше поєднання форм розробки та реалізації господарських рішень.
2. Принципи побудови та критерії доцільності господарських рішень: оптимальність, ефективність і результативність, визначення змісту кожного принципу; якість та ефективність, сутність кожного критерію.
3. Процес прийняття рішень: елементи, етапи та процедури (прийом, обробка, представлення інформації; розпізнавання ситуації; підготовка варіантів рішень (альтернатив); оцінка ефективності варіантів рішень (альтернатив); прийняття рішення).

4. Стили (директивний, аналітичний, концептуальний і біхевіоральний), способи (самостійно, після консультації, групою), структурні схеми, характер (інтуїтивний, інсайтний, заснований на судженнях, або раціональний характер), умови та моделі прийняття рішення.

Питання для дискусій

1. Що слугує джерелом появи нових проблем на підприємстві в результаті прийняття рішень?
2. Сформулюйте чинники, які позитивно або негативно впливають на процес вибору, прийняття та реалізації рішень.
3. Чим пояснюється необхідність знання особою, яка приймає рішення, законів і закономірностей, що впливають на процес прийняття рішень?
4. Сформулюйте чинники, які позитивно або негативно впливають на процес вибору, прийняття й реалізації рішень.
5. Обґрунтуйте, яка модель прийняття рішень найчастіше використовується: брокером на біржі, капітаном корабля, вченим, підприємцем, керівником низового рівня. Який характер мають їхні рішення?

Тема:3 «Методичні основи розроблення та обґрунтування господарських рішень»

1. Методи розроблення рішень господарської діяльності.
2. Обґрунтування господарських рішень.
3. Прогнозування та аналіз господарських рішень.

Теми фіксованих виступів

1. Моделі та методи обґрунтування рішень.
2. Сучасні тенденції використання інформаційних технологій у процесі обґрунтування ГР.
3. Обґрунтування й оцінювання варіантів ГР.

4. Система забезпечення реалізації рішень та її формування на підприємстві.

5. Зарубіжний досвід розроблення й обґрунтування ГР.

6. Особливості експертного прогнозування.

Література [1 – 7; 8-14; 19; 22; 24;28]

Теми рефератів

1. Сучасні підходи до обґрунтування господарських рішень.

2. Фінансування реалізації господарських рішень.

3. Джерела фінансування господарських рішень та їх оптимізація.

4. Моделі та методи обґрунтування рішень.

5. Сучасні тенденції використання інформаційних технологій у процесі обґрунтування господарських рішень.

6. Обґрунтування й оцінювання варіантів господарських рішень.

7. Система забезпечення реалізації рішень та її формування на підприємстві.

8. Зарубіжний досвід розробки й обґрунтування господарських рішень.

Питання для самостійного вивчення

1. Умови забезпечення обґрунтованості господарських рішень: методи розробки, рівень знань і ступень володіння законами розвитку суспільства й управління.

2. Методи розробки господарських рішень: групи методів, змістовна характеристика аналітичних, статистичних, математичних методів, методів експертних оцінок, евристичних методів, ділові ігри.

3. Різновиди методів кожної групи: сфера застосування, задачі, обмеження та послідовність дій учасників вирішення проблеми.

Питання для дискусій

1. Вплив специфіки підприємства на розроблення й обґрунтування господарських рішень.

2. Особливості розроблення та обґрунтування ГР на малих

підприємствах.

3. Які вимоги висувають до методів, що використовуються під час обґрунтування ГР?

4. Охарактеризуйте можливості та сфери застосування функціонально-вартісного аналізу й організаційно-діяльнісних ігор.

5. Під час вирішення яких завдань доцільно застосовувати інтуїтивні методи?

6. Наведіть приклад конфліктної ситуації двох суб'єктів господарювання, які конкурують на ринку збуту продукції. За допомогою яких математичних методів (або з використанням яких моделей) можливо розв'язати цю ситуацію?

7. Сформулюйте необхідні й бажані критерії відбору оптимального варіанта рішення для таких випадків: купівля акцій; проведення природоохоронних заходів; придбання нового обладнання; перевезення вантажів; перевезення пасажирів; вступ до навчального закладу.

Змістовий модуль 2. Ризик і невизначеність під час обґрунтування господарських рішень

Тема 4: «Невизначеність як першопричина ризику підприємницької діяльності»

1. Сутність і види невизначеності.
2. Критерії прийняття рішень в умовах невизначеності.
3. Теорія корисності в системі процесів прийняття рішень.

Теми фіксованих виступів

1. Невизначеність як джерело виникнення підприємницьких ризиків.
2. Особливості функціонування підприємств в умовах невизначеності.
3. Критерії оптимальності за умов повної невизначеності.
4. Застосування теорії корисності під час прийняття рішень.
5. Теорія корисності і страхування.

Теми рефератів

1. Імовірний метод опису невизначеності.
2. Сутність нечіткого методу опису невизначеності. Формалізоване подання функції нечіткої множини.
3. Принципова відмінність теорії нечіткої множини від теорії ймовірностей.
4. Основний зміст інтервального методу опису невизначеності.
5. Переваги та недоліки інтервального методу.

Питання для самостійного вивчення

1. Визначте поняття "невизначеність" як явище.
2. У чому полягає сутність невизначеності як процесу?
3. Що означає повна та часткова невизначеність?
4. Які джерела невизначеності?
5. Охарактеризуйте ієрархічну структуру невизначеності.
6. Які види невизначеності вам відомі залежно від рівня поінформованості особи, яка приймає рішення?
7. Наведіть класифікацію причин виникнення невизначеності.
8. Розкрийте сутність невизначеності зовнішнього середовища.
9. У чому полягає сутність імовірнісного методу опису невизначеності?
10. У чому полягає сутність методу нечітких множин опису невизначеності?

Питання для дискусій

1. Чи завжди невизначеність є негативним явищем для суб'єкта господарювання? Обґрунтуйте відповідь.
2. Як за допомогою поняття лотереї визначити різне ставлення до ризику?
3. Які ви знаєте завдання фінансово-економічного характеру, розв'язувані за допомогою теорії корисності?

Тема 5: «Підприємницькі ризики та їх вплив на прийняття господарських рішень»

1. Характеристика ризику як економічної категорії.
2. Класифікація підприємницьких ризиків.
3. Обґрунтування господарських рішень в умовах ризику.
 - 3.1. Критерії прийняття рішень за умов ризику.
 - 3.2. Прийняття ГР у конфліктних ситуаціях.

Теми фіксованих виступів

1. Вплив господарських ризиків на результати діяльності підприємства.
2. Вплив політичних та соціально-адміністративних ризиків на поведінку суб'єктів господарювання. Можливі способи врахування цих ризиків у розвитку підприємства.
3. Аналіз галузевих ризиків на прикладі конкретної галузі.
4. Основні методи знаходження оптимальних стратегій у теорії ігор.

Література [1 – 7; 8-12; 16-19; 23-27]

Теми рефератів

1. Основні етапи розвитку західної теорії ризику.
2. Вплив господарських ризиків на результати діяльності підприємства.
3. Сутність і причини виникнення галузевих ризиків.
4. Приклади прояву галузевих ризиків.
5. Аналіз галузевих ризиків на прикладі конкретної галузі.
6. Вплив політичних та соціально-адміністративних ризиків на поведінку суб'єктів господарювання.
7. Можливі способи врахування політичних та соціально-адміністративних ризиків у розвитку підприємства.
8. Крайні ризики (ризики економічної діяльності в окремій країні).

Питання для самостійного вивчення

1. Поняття господарського ризику: характеристика теорій ризику, наукові погляди на проблему ризику, підходи до визначення змісту господарського ризику.

2. Теорії ризику: об'єкт, суб'єкт, джерела й чинники появи, умови існування та головні риси ризику.

3. Природа виникнення ризику: чинники, критерії визначення (джерело виникнення (зовнішні та внутрішні фактори); ступінь впливу (чинники прямої та непрямой дії) залежно від сфер господарської діяльності підприємства), функцій ризику (інноваційної, регулятивної, захисної, компенсуючої, соціально-економічної та аналітичної).

4. Класифікація ризиків: способи класифікації та класифікаційні ознаки ризиків.

Питання для дискусій

1. Чому необхідно врахувати ризики під час здійснення підприємницької діяльності, обґрунтування ГР?

2. Зробіть критичний аналіз різних визначень ризику. Яке з них, на вашу думку, найбільше віддзеркалює суть ризику?

3. Наведіть приклади ризикових ситуацій як у побутовій, так і у виробничій сферах.

4. Які ризики зовнішньоекономічної діяльності, на вашу думку, найнебезпечніші для суб'єктів підприємницької діяльності України?

5. Охарактеризуйте й назвіть причини, що зумовлюють ризики форс-мажорних обставин. Чи однакові ці ризики для різних виробництв і територій? Наведіть приклади відомих вам проявів ризиків форс-мажорних обставин.

6. Наведіть приклади відомих вам проявів податкових ризиків в Україні.

7. Охарактеризуйте й назвіть причини, що зумовлюють екологічні ризики. Наведіть приклади відомих вам проявів екологічних ризиків на рівні підприємства, регіону, держави, у світовому масштабі.

8. Назвіть основні функції ризику як у житті окремої людини, так і в діяльності сучасного підприємства.

9. Чи можуть нести втрати від ризику державні підприємства, що функціонують у ринковій економіці? Поясніть, яка різниця між державними підприємствами, що працюють в умовах командно-планової та ринкової економіки, з погляду можливості ризикувати в процесі своєї діяльності.

10. Як за виглядом платіжної матриці виявити збиткові стратегії?

11. Чим теорія ігор відрізняється від реальних конфліктних ситуацій?

Тема 6: «Обґрунтування інвестиційних і фінансових рішень»

1. Проектний ризик і прийняття інвестиційних рішень.

2. Прийняття фінансових рішень за умов ризику.

Теми фіксованих виступів

1. Методи оцінювання ставки дисконту, їхні переваги та недоліки.

2. Критерії порівняльної оцінки інвестиційних проектів з урахуванням ризику.

3. Оцінювання чинника ризику в інвестиційних розрахунках.

4. Структури портфеля ризикових цінних паперів.

Література [1 – 7; 8-17; 21; 24-28]

Теми рефератів

1. Методи оцінювання ставки дисконту, їхні переваги та недоліки.

2. Метод кумулятивної побудови ставки дисконту.

3. Використання теорії опціонів для оцінювання ризикових інвестицій.

4. Урахування крайніх ризиків під час оцінювання інвестиційних проектів.

5. Критерії порівняльної оцінки інвестиційних проектів з урахуванням ризику.

6. Оцінювання чинника ризику в інвестиційних розрахунках.

7. Чинники ризику, що враховуються під час оцінювання коефіцієнта β .

8. Структури портфеля ризикових цінних паперів

Питання для самостійного вивчення

1. Інвестиційні рішення та інвестиційні проекти: поняття та критерії обґрунтування.
2. Методи обґрунтування ставки дисконту з урахуванням ризику: економічний зміст та порядок визначення середньозваженої ціни капіталу підприємства і ціни капітальних активів.
3. Особливості прийняття інвестиційних рішень з урахуванням сподіваної дохідності підприємства.
4. Фінансові рішення: зміст, класифікація, проблеми обґрунтування та прийняття фінансових рішень в процесі господарської діяльності підприємства.
5. Зміст портфельної теорії: сутність портфеля мінімального ризику й портфеля максимальної ефективності, оцінка ризикованості одного активу, порядок формування оптимального портфеля з обмеженої кількості цінних паперів.

Питання для дискусій

1. Що, на вашу думку, розуміється під ризиком вкладання коштів в інвестиційний проект?
2. Як ризик впливає на величину коефіцієнта дисконтування?
3. Чим визначається можливість зниження ризику в процесі диверсифікації в умовах класичної теорії вибору портфеля?

Тема 7: «Оцінка підприємницьких ризиків»

1. Якісний аналіз ризиків підприємницької діяльності.
2. Кількісний аналіз ризиків господарювання.
3. Методи кількісної оцінки підприємницьких ризиків.

Теми фіксованих виступів

1. Сучасні підходи до аналізу підприємницьких ризиків.

2. Причини виникнення зовнішніх ризиків та оцінка їх впливу на діяльність підприємства.

3. Теорія статистичних рішень при обґрунтуванні рішень в умовах ризику та невизначеності.

Література [1 – 7; 8-10; 12-16; 20-25]

Теми рефератів

1. Застосування інформаційних систем (пакетів прикладних програм) під час проведення кількісного аналізу підприємницьких ризиків.

2. Оцінювання ймовірних втрат у процесі здійснення підприємницької діяльності.

3. Системи вимірювання ринкових ризиків: сутність і межі застосування.

Питання для самостійного вивчення

1. Сутність кількісного аналізу підприємницьких ризиків: зміст кількісного аналізу, характеристика аналізу імовірних втрат ресурсів і втрат від здійснення виробничої, комерційної та фінансової підприємницької діяльності.

2. Крива ризику: особливості побудови, інтерпретація значень, порядок визначення ймовірності втрати коштів у межах певних інтервалів.

3. Методична база оцінювання підприємницьких ризиків: статистичний, експертний методи, аналіз доцільності витрат, метод використання аналогів.

4. Методи оцінювання інвестиційних проектів: зміст методу коригування норми дисконту; аналізу чутливості; методу сценаріїв; «дерево рішень»; імітаційного моделювання.

5. Сутність аналізу варіабельності прибутку: зміст та показники, що використовуються в процесі аналізу.

Питання для дискусії

1. Які втрати є об'єктом кількісного аналізу ризику?

2. Що ви розумієте під ступенем ризику?

3. Які існують показники кількісного вимірювання ризику?

4. Наведіть алгоритм побудови кривої ризику. Які методи оцінювання ризиків можуть застосовуватися під час її побудови?
5. У чому полягають основні переваги та недоліки методів кількісної оцінки ризиків?
6. Які методи є найефективнішими під час оцінювання ризику інвестиційних проектів? Чому?
7. На що спрямований аналіз варіабельності прибутку?

Тема 8: «Способи зниження ризику інвестиційних проектів»

1. Сутність інвестиційного проекту.
2. Економічна ефективність інвестиційного проекту.
3. Основні ризики інвестиційних проектів і їх причини.
4. Основні методи аналізу інвестиційних проектів.

Теми фіксованих виступів

1. Необхідність та можливості регулювання ступеня підприємницького ризику.
2. Основні напрями впливу й методи регулювання ступеня ризику: уникнення ризику; компенсація ризику; збереження ризику; створення спеціальних резервних фондів у натуральній або грошовій формі; залучення зовнішніх джерел; передача ризику; передача ризику укладенням біржових угод; зниження ризику.
3. Способи та критерії вибору оптимального методу впливу й регулювання ступеня ризику.

Література [1 – 7; 8-12; 14-16; 19-27]

Теми рефератів

1. Сучасні напрями та методи оптимізації ступеня ризиків господарської діяльності, оцінювання їхньої ефективності.
2. Світовий досвід регулювання ступеня підприємницьких ризиків.
3. Вплив виробничих ризиків на діяльність підприємства та напрями їх регулювання.

4. Вплив фінансових ризиків на діяльність підприємства та напрями їх регулювання.

5. Вплив комерційних ризиків на діяльність підприємства та напрями їх регулювання.

6. Сутність та види диверсифікації, її переваги і недоліки.

Питання для самостійного вивчення

1. Оцінювання економічної ефективності інвестиційного проекту

2. Основні ризики інвестиційних проектів і їх причини.

3. Методи аналізу інвестиційних проектів.

4. Метод аналізу точки беззбитковості проекту

Питання для дискусій

1. Обґрунтуйте необхідність та можливості регулювання ступеня підприємницьких ризиків.

2. Надайте характеристику інструментарію кожного з напрямів й методів регулювання ступеня ризику.

3. Сформулюйте основні етапи управління ризиком. Який з них, на вашу думку, є найвідповідальнішим?

4. Як оптимізувати вибір методів впливу на ступінь ризику?

5. Надайте характеристику процесів уникнення та компенсації ризику.

6. Поясніть зміст збереження та передавання ризику.

7. Розкрийте сутність хеджування та страхування ризиків.

8. Що собою являє диверсифікація діяльності підприємства?

9. Визначте місце модулю «імовірність виникнення втрат / рівень збитків для пошуку рішення щодо оптимізації ступеня ризику.

Тема 9: «Основи ризик-менеджменту»

1. Особливості управління ризиками господарської діяльності.

2. Напрями та методи регулювання ступеня ризику.

Теми фіксованих виступів

1. Сучасні напрями та методи оптимізації ступеня ризиків господарської діяльності, оцінювання їхньої ефективності.

2. Світовий досвід регулювання ступеня підприємницьких ризиків.

3. Вплив виробничих ризиків на діяльність підприємства та напрями їх регулювання.

4. Вплив фінансових ризиків на діяльність підприємства та напрями їх регулювання.

5. Вплив комерційних ризиків на діяльність підприємства та напрями їх регулювання.

6. Сутність та види диверсифікації, її переваги і недоліки.

7. Проблеми і перспективи впровадження ризик-менеджменту на вітчизняних підприємствах.

Література [1 – 7; 8-12; 14-16; 19-27]

Теми рефератів

1. Формування комплексної системи ризик-менеджменту на підприємствах.

2. Сутність несистемних (унікальних) ризиків та можливості зведення їх до мінімуму.

3. Особливості страхування підприємницьких ризиків.

4. Оцінювання ефективності системи ризик-менеджменту.

5. Правове забезпечення розв'язання проблеми ризикології.

6. Проблеми і перспективи впровадження ризик-менеджменту на вітчизняних підприємствах.

Питання для самостійного вивчення

1. Основи управління ризиками: сутність ризик-менеджменту, найпоширеніші підходи трактування цього поняття.

2. Ризик-менеджмент як система управління: підсистеми, специфіка роботи з управління ризиками.

3. Ризик-менеджмент як процес управління: етапність ризик менеджменту, зміст етапу оцінювання господарської ситуації на підприємстві та виявлення ризиків; кількісного та якісного аналізу; регулювання ступеня ризику; оцінювання отриманих результатів та їх коригування.

Питання для дискусій

1. Розв'язання яких завдань, на вашу думку, допоможе побудувати систему ризик-менеджменту на підприємстві?

2. Які особливості здійснення ризик-менеджменту на вітчизняних підприємствах?

3. Згадайте найризикованішу справу у вашому житті, що призвела до неприємних для вас наслідків. Подумайте над тим, якими рішеннями можна було б знизити її ризик.

4. Як впливає на здійснення ризику-менеджменту особистість особи, яка приймає рішення? Наведіть відомі вам приклади.

5. Чи на всіх підприємствах доцільним є створення відділу ризик-менеджменту? Обґрунтуйте свою відповідь.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

Основна

1. Клименко С. М., Дуброва О. С. Обґрунтування господарських рішень та оцінка ризику. — К.: КНЕУ, 2005. — 272 с.

2. Клименко С. М., Дуброва О. С. Обґрунтування господарських рішень та оцінка ризику. — навч.- метод. посібник для самост. вивч. дисц. — К.: КНЕУ, 2006. — 182с.

3. Вітлінський В. В. Аналіз, моделювання та управління економічним ризиком: Навч.-метод. посіб. для самот. вивч. дис. — К.: КНЕУ, 2000. — 292 с.

4. Вітлінський В. В. Ризик у менеджменті. — К.: ТОВ «Борисфен», 1996. — 326 с.

5. Смирнов Э. А. Разработка управленческих решений: Учеб. для вузов. — М.: ЮНИТИ-ДАНА, 2002. — 271 с.

6. Устенко О. Л. Предпринимательские риски: основы теории, методология оценки и управление. — К.: Асеусвит, 1996. — 146 с.

7. Машина Н. І. Економічний ризик і методи його вимірювання: Навч. посіб. — К.: ЦНЛ, 2003. — 188 с.

Додаткова

8. Альгин А. П. Риск и его роль в общественной жизни. — М.: Мысль, 1989. — 192 с.

9. Андрійчук, В. Г. Менеджмент: Прийняття рішень і ризик: Навч. посіб. — К.: КНЕУ, 1998. — 316 с.

10. Бачкай Т., Месена Д. и др. Хозяйственный риск и методы его измерения. — М.: Экономика, 1979. — 184 с.

11. Василенко В. А. Теорія і практика розробки управлінських рішень: Навч. посіб. — К.: ЦУЛ, 2002. — 420 с.

12. Вітлінський В. В., Великоіваненко Г. І. Ризикологія в економіці та підприємстві: Монографія. — К.: КНЕУ, 2004. — 480 с.

13. Воронцовский А. В. Управление рисками: Учеб. пособие — 2-е изд., испр. и доп. — СПб.: Изд-во С.-Петербур. ун-та; ОЦЭМ, 2004. — 458 с.

14. Вяткин В. Н., Гамза В. А., Хэмптон Дж. Дж. Управление риском в рыночной экономике. — М.: Экономика, 2002. — 195 с.

15. Глущенко В. А., Глущенко И. И. Разработка управленческого решения. Прогнозирование—планирование. Теория проектирования экспериментов. — Железнодорожный: Крылья, 2000. — 400 с.

16. Гоберман В. А., Гоберман Л. А. Основы производственного менеджмента: моделирование операций и управленческих решений: Учеб. пособие. — М.: Юристъ, 2002. — 336 с.
17. Дерлоу Д. Ключові управлінські рішення: Технологія прийняття рішень: Пер з англ. — К.: Всеувито, Наук. думка, 2001. — 242 с.
18. Економічний ризик: ігрові моделі: Навч. посіб. / В. В. Вітлінський, П. І. Верченко та ін. — К.: КНЕУ, 2002. — 446 с.
19. Івченко І. Ю. Економічні ризики: Навч. посіб. — К.: ЦУЛ, 2004. — 304 с.
20. Колпаков В. М. Теория и практика принятия управленческих решений: Учеб. пособие. — К.: МАУП, 2000. — 256 с.
21. Рапопорт Б. М. Оптимизация управленческих решений. — М: ТЕИС, 2001. — 264 с.
22. Ременников В. В. Разработка управленческого решения: Учеб. пособие для вузов. — М.: ЮНИТИ-ДАНА, 2000. — 144 с.
23. Риски в современном бизнесе / П. Г. Грабовый и др. — М.: Аланс, 2001. — 200 с.
24. Рогальский Ф. Б., Курилович Я. Е., Цокуренок А. А. Математические методы анализа экономических систем. Кн. 1. Теоретические основы. — К.: Наук. думка, 2001. — 230 с.
25. Станиславчик Е. Н. Риск-менеджмент на предприятии: Теория и практика. — М.: Ось-89, 2002. — 80 с.
26. Уткин Э. А. Риск-менеджмент: Учебник — М.: Тандем, 1998. — 288 с.
27. Фелькер Р. Использование теории игр в практике управления // Менеджмент и маркетинг. — 1999. — № 5.
28. Хохлов Н.В. Управление риском: Учеб. пособие для вузов. — М.: ЮНИТИ-ДАНА, 1999. — 239 с.

ЗМІСТ

1. Пояснювальна записка.....	3
2. Зміст самостійної роботи з дисципліни «Обґрунтування господарських рішень і оцінювання ризиків»	5
3. Список літератури.....	20